

Teksti ja kuvat: Visa Viikuna

Laiho ja ohdakkeet kasvavat ryhdikkäänä.

Pelkkä laiho kasvaa ryhdikkäänä, kun koneen 150 terää ovat viiltäneet jämäkät ohdakkeet poikki.

Ohdakkeen niitto viljapellosta?

Rikkakasvien kanssa tuskaillaan suomalaisilla luomutiloilla pitkin kasvukautta. Millä konstilla ohdakkeista ja valvatista pääsisi eroon nokkelimmin? Onnistuko valikoiva niitto?

Karlskronan lähellä Etelä-Ruotsissa tilaa pitävä maanviljelijä Jonas Carlsson pähkäili kuumeisesti rikkatorjuntaa, sillä ohdake oli tehä lopun hänen luomuviljan tuotannostaan. Viisi vuotta Carlsson teki kokeiluja ja kehittäjä, paranteli prototyyppejä ja keksi uusia innovaatioita.

Viime kesäksi Carlsson sai kotimarkkinoille Combi Cutin, mekaanisen ohdake- ja valvatilleikkurin. Se kykenee leikkaamaan paksuvartisemmat rikat viljan seasta viottamatta itse viljelykasvia.

Fysikaaliset erot ratkaisevat

Combi Cut hyödyntää oivallisesti vilja- ja rikkakasvien fyysisiä eroavaisuuksia. Notkea ja hento vilja väistää leikkurin terää, kun taasen jämerävarisempi ja paksumpi ohdake ja valvatit viiltäytyvät poikki koneen teriä vasten.

Kuusi metriä leveässä koneessa on kaikkiaan 150 paikallaan pysyvää terää. Ne muodostavat saksimaisen, V:n muo-

toisen kidan, jonka takaosa on kuitenkin auki notkeita viljoja varten. Kahdeksanmetrisessä Combi Cutissa on 200 viiltävää terää.

Jäykkävarisempi rikkakasvi ei myönteile terää, vaan katkeaa katuharjan tyyllisen kaatokelan avustamana. Kaatokelan pyörimisnopeutta voi säätää ajon aikana, sillä se saa voimansa pienestä hydraulimoottorista. Takaosan aukko on sen verran kapea, että se viiltää juuri aukon kohdalle osuvan ohdakkeen varteen kylin ison viillon kasvin näännyttämiseksi.

Ohdakkeista on viljamiehen tie

Hyvinkäällä on samoja havaintoja kuin Karlskronassa: Luomuviljan viljelyssä etenkin ohdake näyttää paikoitelleen otavan ylivaltaa. Hyvinkään Palopurolla luomuviljailataa pitävä Markus Eerola ehti ajaa kuluneena kesänä ohdakkeen rivamaa viljaa kuusimetrisellä Combi Cutilla noin 50 hehtaarin verran.

Kokemukset olivat pääosin myönte-

isiä, mutta lisää kokemusta tarvitaan, ennen kuin koneen toimivuudesta voi sanoa pitemmälle meneviä kommentteja.

Varhaisessa vaiheessa ajettu ohdake katkesi nästisti, mutta lähti kasvamaan uudestaan ja haaroittui melkoisesti. Toimen ajokerta tehtiin korrenkasvun loppuvaiheessa, mutta vieläkin myöhäisempi ajankohta olisi saattanut toimia paremmin. Ohdake ei ehtinyt kuin nipin napin nuppuasteelle ennen puintia. Näin ainakin siemenen leviäminen saatiin estetyksi. Pitemmässäkin kasvustossa laitetta kokeiltiin, eikä se näyttänyt viljaa viottavan.

Eerolan mukaan koneen säädöt ovat erittäin monipuoliset ja näin ollen myös hieman hankalat. Terien kulmia ja kallistuksia voidaan säätää millintarkasti. Mitään nyrkkisääntöä ei ole, vaan viljelijän

» Kuusi metriä leveällä koneella polttoaineen kulutus jää muutamaa litraan per hehtaari.

on itse etsittävä sopivat säädöt kasvuston korkeuden, kosteuden ja rikkakasvien tiheyden, varren paksuuden ja korkeuden mukaan.

Ruotsista enemmän kokemusta

Combi Cuteja on Ruotsissa käytössä sen kehittäjän lisäksi jo kymmenillä viljelijöillä. Uppsalan lähistöllä luomuviljaa viljelevät Anders ja Oskar Carlsson ovat tyy-

48 Luomulehti 6/2011

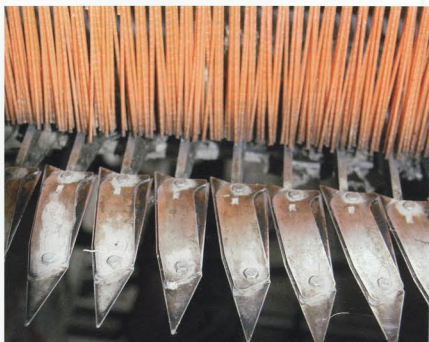

- Työlevydet 6/8 metriä
- Kuljetusleveys on 3,4/3,8 metriä
- Korkeus metri, kuljetuksessa 2,8 metriä
- Paino 650/850 kiloa
- Kaatokela pyörii hydraulimoottorilla.
- Kääntö kuljetusasentoon hydraulisyntereillä.

Vaikka ohdake ei irtipoikki katkeaisikaan, syvä viilto tyvässä näännyttää kasvin.

Rikkakasvileikkurista lisää: www.luomu.fi/tietoverkko/rikkakasvit-torjuntaan-leikaten-kasvustosta/

tyviäsiä Combi Cutin tehoon. Ohdake oli heilläkin niin paha ongelma, että se sai kyseenalaistamaan koko luomuviljan viljelyn mielekkyyden.

Nyt tilan pellot ajetaan kerran tai pari Combi Cutilla kesän mittaan. Ensimmäinen ajo voidaan tehdä traktorilla tavallisilla renkailla laihovaiheessa, mutta toiseen ajoon Karlssonit suosittelivat kapeita riviviljelypyöriä talleantamisen minimoimiseksi.

Tasaisen harvakseltaan nuoren viljan seassa kasvava ohdake mahdollistaa jopa 20 kilometrin tuntivauhdin. Paksuissa pesäkkeissä vauhti on pudotettava puoleen. Karlssonien mukaan ohdakkeen leikkaaminen on energiatehokas ja edullinen tapa, sillä kuusi metriä leveällä koneella polttoaineen kulutus jää muutamaa litraan per hehtaari.

Korkeammassa kasvustossa teräpalkki nostetaan kannatuspyörien varassa korkeammalle. Tähän säätöön Karlssonit toivovat veivattavaa jenkasbätöä korkeussäätöä nykyisen sisäkkäin olevien putkien ja portaittain olevan tappilukituksen asemesta.

Opastus kuuluu kauppaan

Combi Cutia tuo maahan koivulahtinen Ekotjänst Boris Lindgård. Koneessa on kolmipistekiinnitys sekä etu- että takanostolaitteelle. Luonnollisesti teho on parempi etunostolaitetta käytettäessä, jolloin kasvit ovat kauttaaltaan pystyssä osuessaan teriin.

Boris Lindgårdin mukaan kuusimetrisen Combi Cutin verollinen hinta on noin 19000 €, mutta on muistettava, että hintaan sisältyy myös rahti tilalle ja perusteellinen käyttönohjaus. •